

Miten voin vaikuttaa?

Itäradan osallisen ohjekirja

26.9.2023

Miten voin vaikuttaa?
Itäradan osallisen ohjekirja

Väylähankkeen suunnittelu ja lainsäädäntö

- Selvitysvaihe, hankkeen tavoitteet ja siitä syntyvät reunaehdot.
- Tässä vaiheessa päätetty (suunnittelun osalta)
    1. Lähtöpiste Lentoradalla
    2. Asema Porvoossa
    3. Päätepiste Kouvolassa

Itäradan suunnittelu pähkinänkuoressa

Itärata Oy:n tehtävänä on suunnitella nopea raideyhteys pääkaupunkiseudulta Porvoon kautta Kouvolaan sekä mahdollistaa suoremmat ja nopeammat yhteydet itäiseen Suomeen. Itärata yhdistyy Lentorataan, Savon ja Karjalan ratoihin sekä liittää koko Suomen eurooppalaiseen laajennettuun liikenteen ydinverkkoon.

Hankeyhtiö ei tutki eikä suunnittele muita ratayhteyksiä, kuten linjauksia Kotkaan tai Mikkeliin eikä nykyisten ratojen parantamisia.

Suunnittelu koostuu eri vaiheista:

- esisuunnittelu
- YVA (ympäristövaikutusten arviointi – lakisääteinen)
- yleissuunnitelma (lakisääteinen)
- ratasuunnitelma (lakisääteinen)
- muut selvitykset ja suunnitelmat (luontoselvityksiä, maastomittauksia, maaperätutkimuksia ja muita erityisselvityksiä kuten tavaraliikenneselvitys ja huoltovarmuusselvitys).

Suunnitteluhanketta ohjaavat lait

Hankkeen suunnittelua ohjaavat useat lait. Tärkeimmät osallisten näkökulmasta ovat:

- Ratalaki
- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä
- Maankäyttö- ja rakennuslaki

Rautatien rakentamista koskevan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa rautatiealueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai ratasuunnitelman laatimiseksi.

Itärata-yhtiön vastuulla ratasuunnitelman loppuun saattaminen radan rakentamisvalmiuteen asti

*) Ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA) arvioidaan ratahankkeen vaikutuksia luontoon, rakennettuun ympäristöön, ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin sekä luonnonvarojen käyttöön

Miten Itärata näkyy eri kaavoissa?

Itärata näkyy voimassa olevissa **maakuntakaavoissa**

Rata kulkee Uudenmaan ja Kymenlaakson maakuntien alueella. Ratalinjaus on merkittynä molempien maakuntien voimassa oleviin maakuntakaavoihin.

Uudenmaan maakuntakaavassa rata on merkittynä kolmella erilaisella merkinnällä.

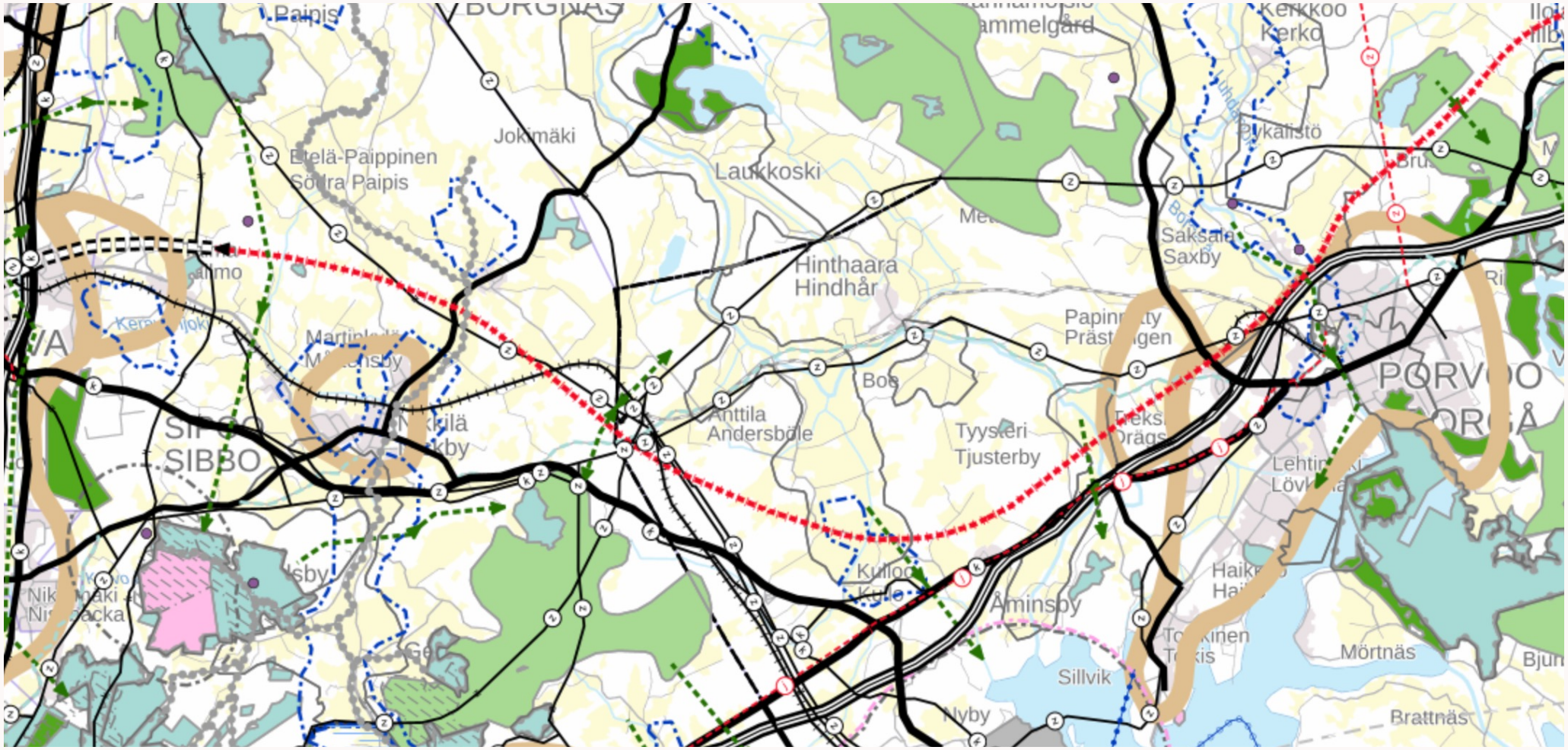
- Lentorata-Porvoo: pääradan ohjeellinen linjaus
- Porvoo-Koskenkylä: pitkällä aikavälillä toteutettavan pääradan ohjeellinen linjaus
- Koskenkylä–maakunnan raja: liikenteen pitkän aikavälin yhteystarve

Kymenlaakson maakuntakaavassa koko osuus on merkitty merkinnällä:
Päärata, ohjeellinen/vaihtoehtoinen

Yleiskaavaa ei voi laatia vastoin maakuntakaavaa.

ITÄRATA

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta

Tilanne **yleiskaavassa**

Rata kulkee Keravan, Sipoon, Porvoon, Loviisan, Lapinjärven ja Kouvolan kuntien/kaupunkien alueella.

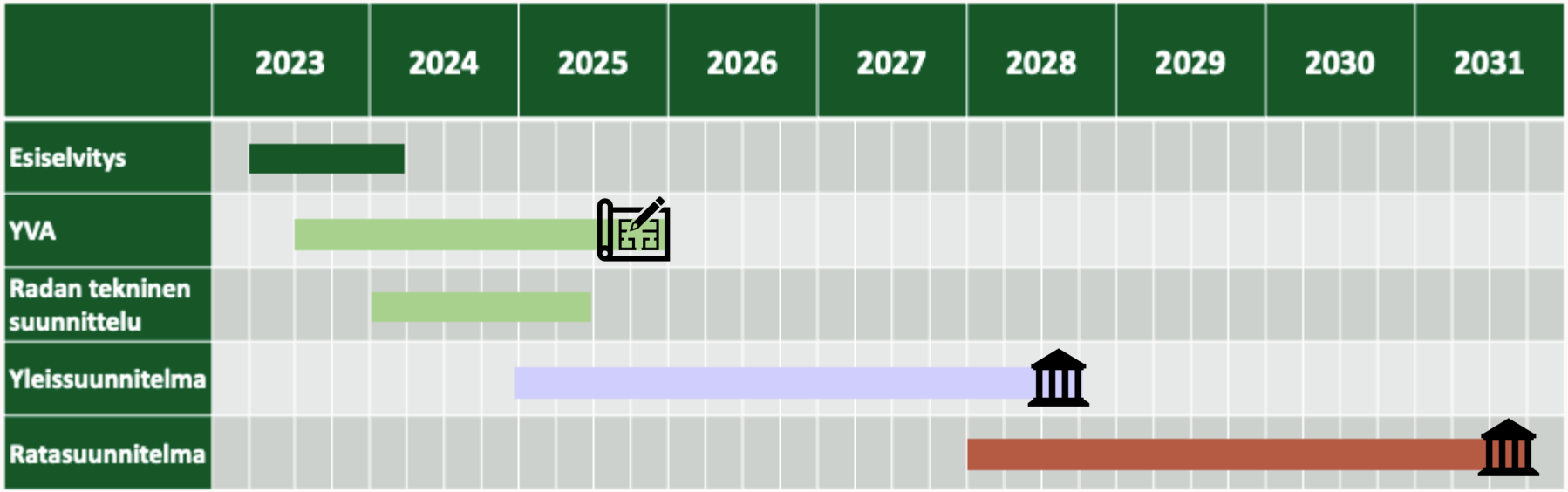
Yleiskaavoja ratalinjauksella on Keravalla, Sipoossa, Porvoossa, Loviisassa, Lapinjärvellä ja Kouvolassa.

- Keravan yleiskaavassa ohjeellinen radan liikennetunneli
- Sipoossa Talman ja Linnanpellon osayleiskaavoissa radan likimääräinen sijainti
- Porvoon keskeisten alueiden OYK (osayleiskaava) päärata merkinnällä
- Loviisassa ratalinjaus sijoittuu juuri Koskenkylä–Vanhakylä OYK rajauksen ulkopuolelle
- Lapinjärvellä Koskenkylänjokilaakson OYK sivuaa ratalinjausta

Asemakaavaa ei voi laatia vastoin yleiskaavaa tai mikäli yleiskaavaa ei ole, niin vastoin maakuntakaavaa.

Aikataulu

Itärata-hankkeen suunnittelu, päätöksenteko ja lainsäädäntö

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä

Traficomin päätös

Tilanne 09/2023

Itärata-hanke on esiselvitysvaiheessa

- Itärata on ollut eri muotoisena suunnitelmissa jo 1970-luvulta. Nykymuotoinen linjaus perustuu 1982 HELI(Helsingistä Itään)-linjaukseen, 2012 Uudenmaan maakuntakaavan varten tehtyyn linjaukseen sekä 2019 Kymenlaakson maakuntakaavaa varten tehtyyn linjaukseen.
- Tässä vaiheessa on päätetty (suunnittelun osalta):
  1. Lähtöpiste Lentoradalla
  2. Asema Porvoossa
  3. Päätepiste Kouvolassa
- Nykymuotoinen linjaus on monelta osin vanhentunut johtuen ympäristön sekä radan teknisten vaatimusten muutoksista.

Missä kohtaa voin vaikuttaa?

26.9.2023

A. Ympäristövaikutusten arviointi

Ympäristövaikutuksella (YVA) tarkoitetaan hankkeen aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia:

- väestöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen;
- maahan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen sekä eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, erityisesti niihin lajeihin ja luontotyyppeihin, jotka on suojeltu luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY nojalla;
- yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;
- luonnonvarojen hyödyntämiseen; sekä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin;

YVAssa laaditaan arviointiselostus, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehdoista sekä yhtenäinen arvio niiden todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista. Se edellyttää suunnitelmatarkkuutta, jolla voidaan selvittää merkittävät vaikutukset ja/tai osoittaa, miten ne on vältettävissä.

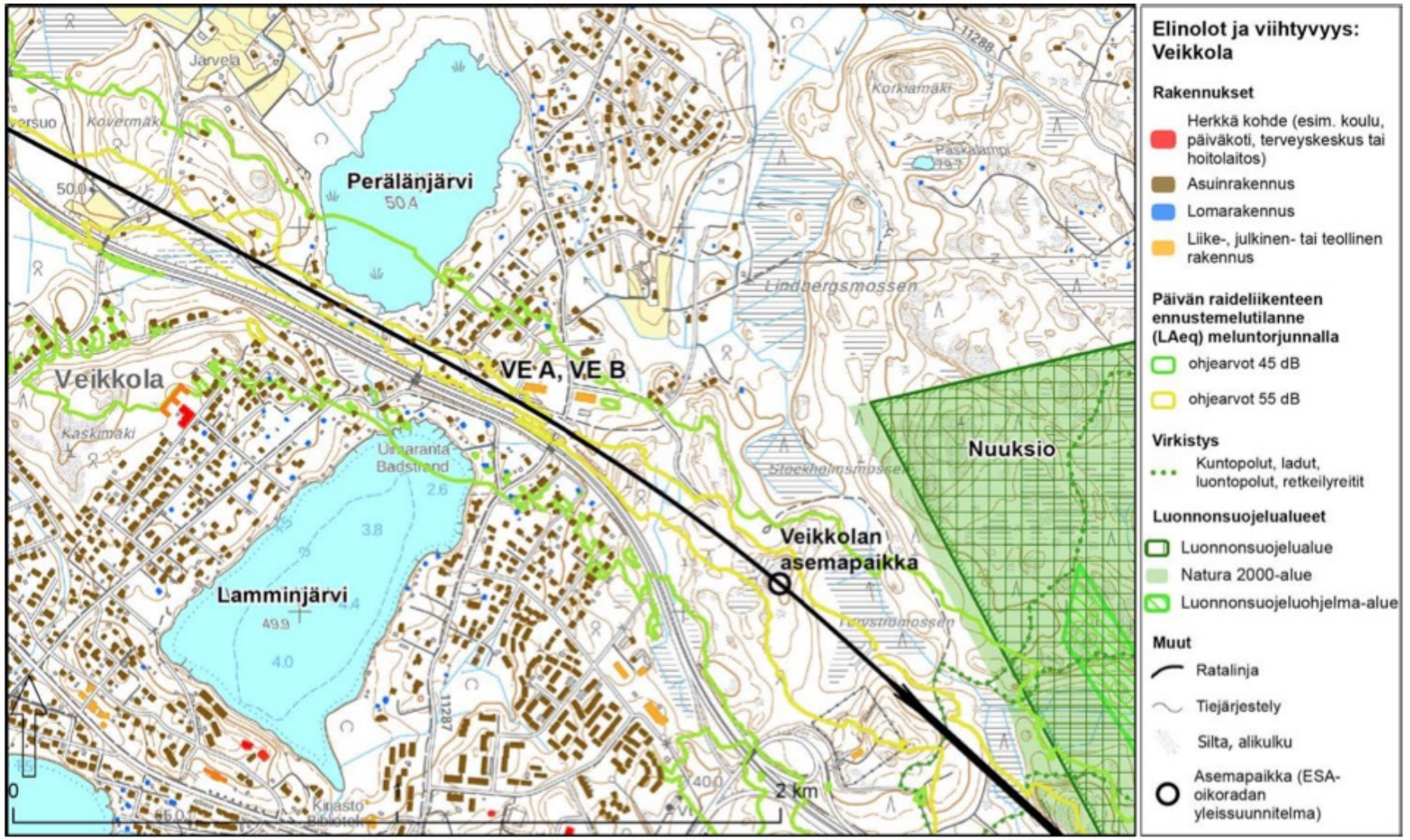
A. YVA prosessiin vaikuttaminen

- YVA ohjelma asetetaan julkisesti nähtäville ja siitä on mahdollisuus esittää mielipiteitä.
- YVA selostus asetetaan julkisesti nähtäville ja siihen on mahdollisuus esittää mielipiteitä.
- Ohjelman ja selostuksen nähtävillä olosta säädetään hallintolaissa: hankkeen todennäköisen vaikutusalueen kunnissa/kaupungeissa.
- Ohjelmasta ja selostuksesta järjestetään yleisötilaisuuksia, ja koko prosessin aikana voi olla yhteydessä Itärata Oy:n henkilöstöön.

Teknisen suunnittelun osalta järjestetään myös yleisötilaisuuksia.

Esimerkki Lentoradan YVAsta

A. YVA esiselvitys

Kuva: Esimerkki Kirkkonummen Veikkolasta Espoo–Salo-hankkeesta (Väylävirasto).

B. Yleissuunnitelma

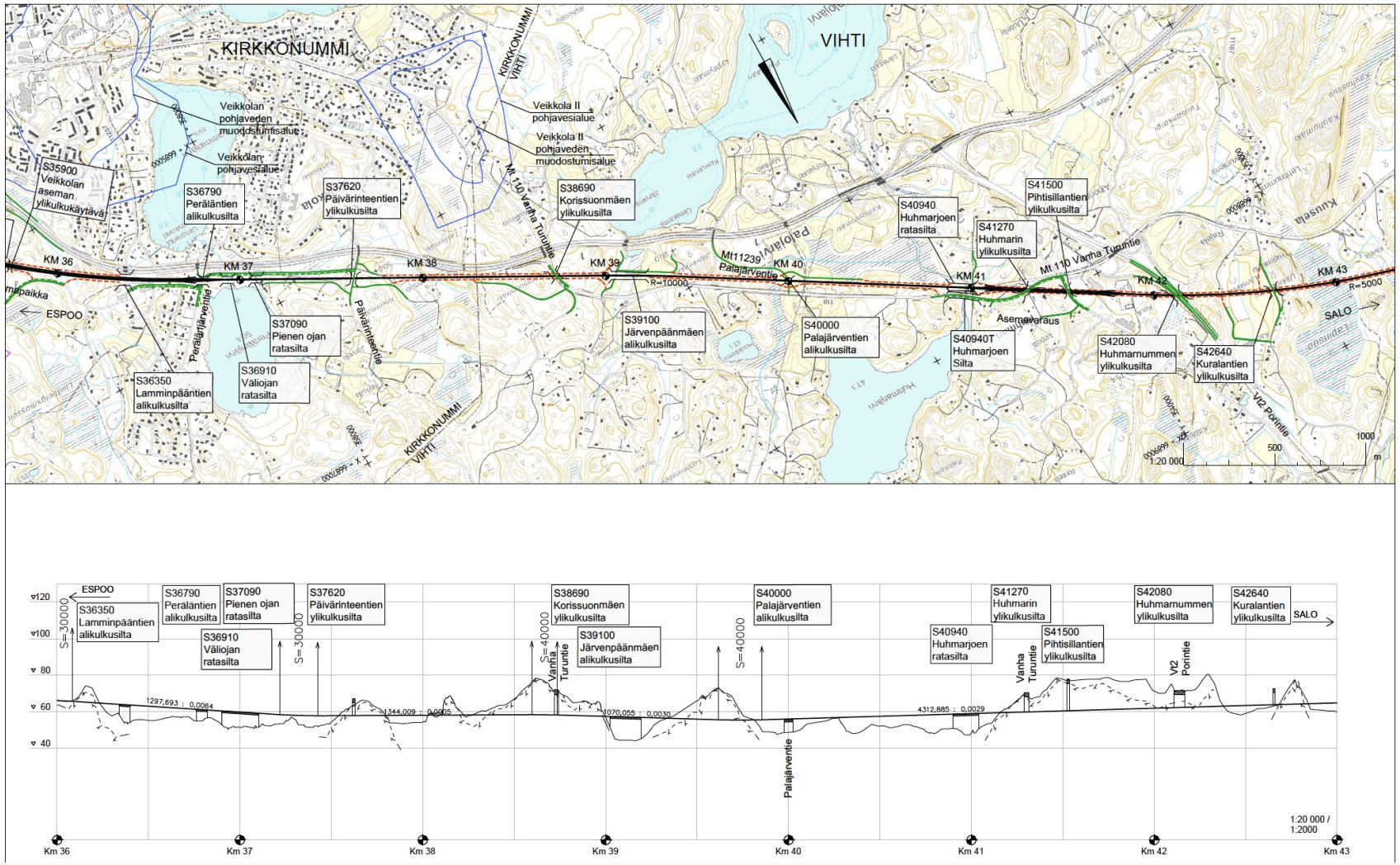
Yleissuunnitelmassa määritellään rautatien likimääräinen paikka ja tilantarve sekä suhde ympäröivään maankäyttöön.

Yleissuunnitelmassa esitetään radan tekniset ja liikenteelliset perusratkaisut sekä rautatiealueen ja rautatieliikenteen arvioidut vaikutukset, kuten vaikutukset tie- ja liikenneoloihin, liikenneturvallisuuteen, maankäyttöön, kiinteistörakenteeseen ja ympäristöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Suunnitelmassa on lisäksi esitettävä mahdollisuudet haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi sekä alustava kustannusarvio.

Suunnittelutarkkuus sovitetaan siten, että suunnitelman tekninen, taloudellinen ja ympäristöllinen toteuttamiskelpoisuus tulee varmistetuksi.

B. Yleissuunnitelma

Kuva: Esimerkki Kirkkonummen Veikkolasta Espoo–Salo-hankkeesta (Väylävirasto).

B. Yleissuunnitelman vaikuttaminen

B

Yleissuunnitelman laatimisesta ja siihen liittyvien tutkimusten aloittamisesta on ilmoitettava kunnalle sekä niille kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden kiinteistöltä tullaan lunastamaan aluetta tai perustetaan oikeuksia tai joiden kiinteistö rajoittuu rata-alueeseen.

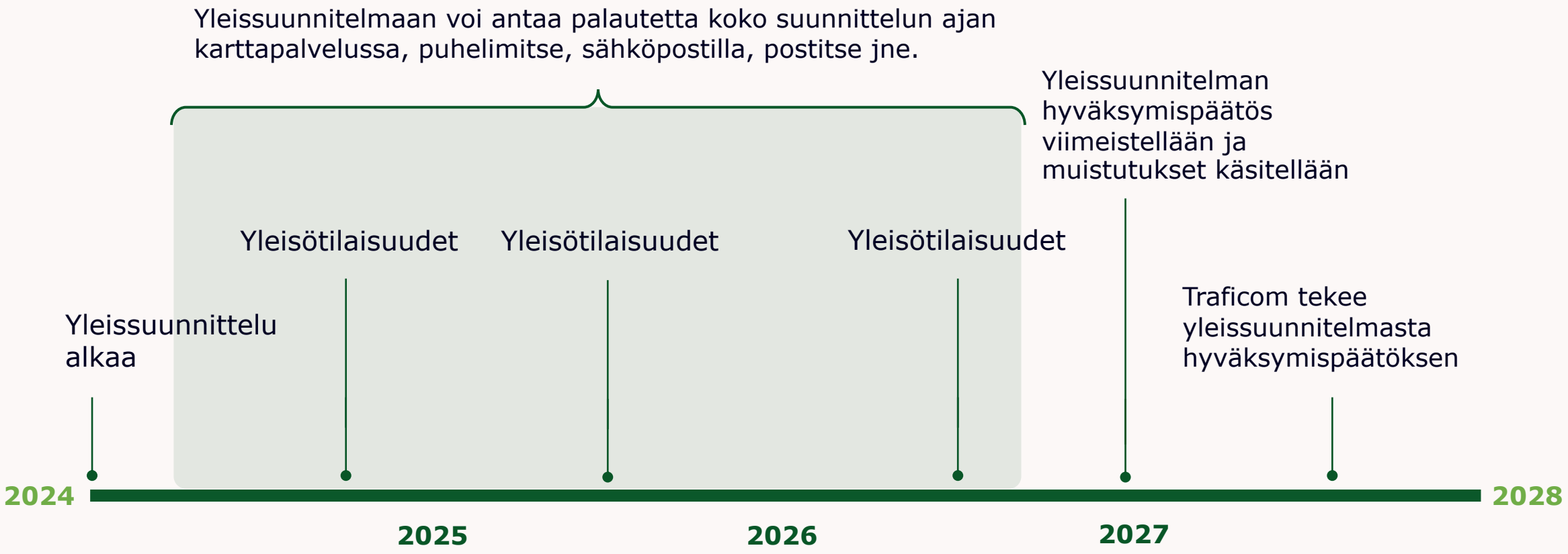
Yleissuunnitelmasta järjestetään yleisötilaisuuksia sekä palautekanava, jonne voi koko suunnitteluprosessin ajan jättää siihen liittyviä mielipiteitä/kommentteja/ehdotuksia.

Yleissuunnitelma asetetaan nähtäville ennen hyväksymispäätöksen tekemistä. Itäradan yleissuunnitelman asettaa nähtäville Traficom, ja tieto kuulutuksesta julkaistaan viipymättä niissä kunnissa, joiden alueella rata kulkee. Lisäksi tavallisella tiedonannolla ilmoitetaan niille kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden kiinteistöltä tullaan lunastamaan aluetta tai perustetaan oikeuksia tai joiden kiinteistö rajoittuu rata-alueeseen. Tässä vaiheessa yleissuunnitelmasta voi tehdä Traficomille muistutuksen.

Nähtävillä olon jälkeen yleissuunnitelman hyväksymispäätös viimeistellään ja muistutukset käsitellään. Traficom tekee hyväksymispäätöksen, joka annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella (hallintolaki). Valitusoikeus hyväksymispäätöksestä on kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle. Lisäksi rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

ITÄRATA

B. Yleissuunnitelman vaikuttaminen

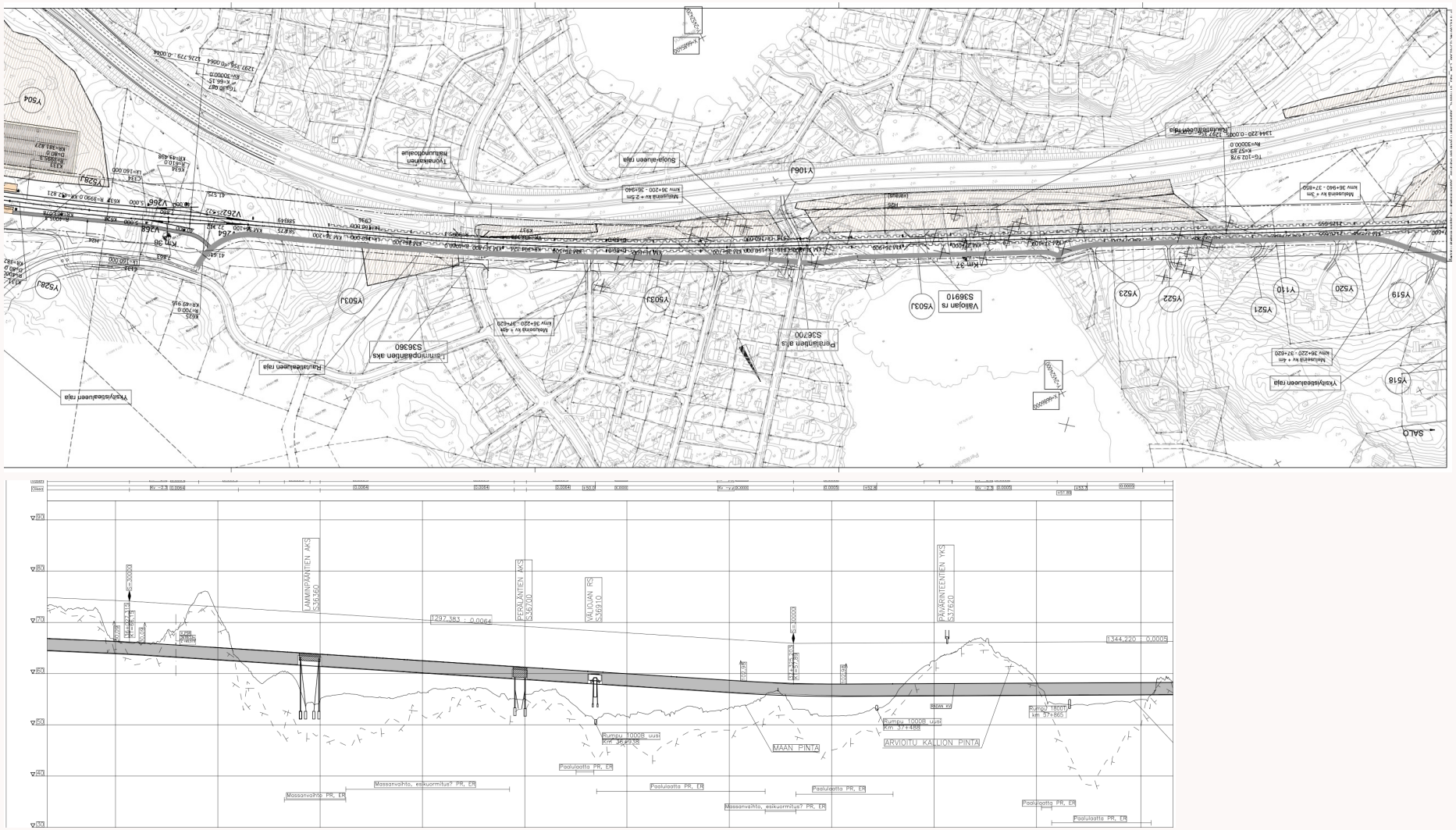
C. Ratasuunnitelma

Ratasuunnitelman laatiminen on hankkeen toteutukseen tähtäävää radan yksityiskohtaista suunnittelua. Lainvoimaisen ratasuunnitelman perusteella tarvittava rautatiealue otetaan haltuun rautatien rakentamista varten.

Ratasuunnitelma vastaa asemakaavan tarkkuustasoa. Ratasuunnitelmassa esitetään väylän tarkka sijainti ja sitä varten tarvittavat alueet. Ratasuunnitelmassa osoitetaan suunnitellut eritasoristeykset, tasoristeykset ja kulkuyhteydet.

Suunnitelmaan on liitettävä arvio rautatien vaikutuksista sekä esitettävä ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen radan rakentamisen tai rautatieliikenteen haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi.

C. Ratasuunnitelma

Kuva: Esimerkki Kirkkonummen Veikkolasta Espoo–Salo-hankkeesta (Väylävirasto).

C. Ratasuunnitelmaan vaikuttaminen

Ratasuunnitelman laatimisesta ja siihen liittyvien tutkimusten aloittamisesta on ilmoitettava kunnalle sekä niille kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden kiinteistöltä tullaan lunastamaan aluetta tai perustetaan oikeuksia tai joiden kiinteistö rajoittuu rata-alueeseen.

Ratasuunnitelmasta järjestetään yleisötilaisuuksia sekä palautekanava, jonne voi koko suunnitteluprosessin ajan jättää siihen liittyviä mielipiteitä/kommentteja/ehdotuksia.

Ratasuunnitelma asetetaan nähtäville ennen hyväksymispäätöksen tekemistä. Itäradan ratasuunnitelman asettaa nähtäville Traficom ja tieto kuulutuksesta julkaistaan viipymättä niissä kunnissa, joiden alueella rata kulkee. Lisäksi tavallisella tiedonannolla ilmoitetaan niille kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden kiinteistöltä tullaan lunastamaan aluetta tai perustetaan oikeuksia tai joiden kiinteistö rajoittuu rata-alueeseen. Tässä vaiheessa ratasuunnitelmasta voi tehdä Traficomille muistutuksen.

Nähtävillä olon jälkeen ratasuunnitelman hyväksymispäätös viimeistellään ja muistutukset käsitellään. Traficom tekee hyväksymispäätöksen, joka annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella (hallintolaki). Valitusoikeus hyväksymispäätöksestä on kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle. Lisäksi rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

A B C Kaavoitukseen vaikuttaminen

A

Vireille tulosta tulee ilmoittaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetulla, osallisten kannalta toimivalla tavalla.

B

Ehdotus asetetaan nähtäville ja siihen voi esittää mielipiteensä = muistutus.
Usein jo luonnos asetetaan nähtäville, jolloin muistutuksen voi tehdä jo tuolloin.

Kaavan hyväksymispäätökseen voi hakea muutosta valittamalla kuntalain säädösten mukaan.

C

Maakunnan liiton ja kuntien vireillä olevista kaavoista löytyy hyvin tietoa kuntien nettisivuilta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat täydentyvät ja niistä löytyy tietoa prosessin etenemisestä ja tarkemmista vaikuttamisen mahdollisuuksista.

ITÄRATA

Kestävää elinvoimaa sekä turvallisia ja sujuvia yhteyksiä Suomen kilpailukyvyn parantamiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi

Itärata Oy

Erottajankatu 15-17
00130 Helsinki
www.itarata.fi

https://twitter.com/itarataFI

www.linkedin.com/company/itarata

ITÄRATA